

Громадська організація

**Правовий
Світ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**СТАНОВЛЕННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА
В УКРАЇНІ:
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ
ПІДГРУНТЯ
8 травня 2015 р.**

Дніпропетровськ

**Громадська організація
«Правовий світ»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ:
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ
ПІДГРУНТЯ»**

8 травня 2015 р.

Дніпропетровськ, 2015

ББК 67.9(4Укр)я43
УДК 342(477)(063)

С 76 Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 8 травня 2015 р. – Дніпропетровськ: ГО «Правовий світ», 2015. – 144 с.

У матеріалах зібрані тези доповідей, які були подані учасниками Міжнародної науково-практичної конференції **«Становлення громадянського суспільства в Україні: нормативно-правове підґрунтя»** (м. Дніпропетровськ, 8 травня 2015 р.).

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ПРАВОЗАСТОСОВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ <i>Мошняга Ю. В.</i>	7
--	---

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ІМПІЧМЕНТУ В УКРАЇНІ <i>Сердюк М. І.</i>	9
--	---

НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ НАД ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ <i>Албул А. А.</i>	13
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В РАЗІ НЕВИКОНАННЯ ОДНОГО З БАТЬКІВ СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ СТОСОВНО СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ <i>Васильєва І. С.</i>	15
STATUS OF THE FOREIGN PROCEEDINGS LIQUIDATOR IN THE TRANSBORDER INSOLVENCY PROCEEDINGS <i>Vlasiuk I. I.</i>	17
ЕЛЕМЕНТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ <i>Давидова Н. О.</i>	18
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Дюкар Р. С.</i>	21
МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ У РОЗКРИТТІ СУТНОСТІ МЕХАНІЗМУ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ <i>Кімчинська С. В.</i>	23
СПІВВІДНОШЕННЯ ДОГОВОРУ ТРАНСПОРТНОГО ЕКСПЕДИРУВАННЯ ТА ДОГОВОРУ АГЕНТУВАННЯ <i>Козаченко М. В.</i>	25
МОРСЬКА ЗАСТАВА СУДОВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВУ УКРАЇНИ <i>Макаревич А. О.</i>	28
ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПРОЩЕНОЇ ПРОЦЕДУРИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВИ – НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ <i>Максименко О. В., Алімов К. О.</i>	30
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТЫГНЕННЯ БОРТІВ ТРЕТІМИ ОСОБАМИ <i>Мамалуй М. О.</i>	33
ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ. ПРАВА ТА ЗАХИСТ ЖІНОК <i>Петреченко С. А.</i>	36
ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ <i>Солодар К. О.</i>	37
ЩОДО ПОНЯТТЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Усик В. Д.</i>	39

НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

ГРИНМЕЙЛ ЯК ВИД ВТРУЧАННЯ У ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА <i>Лозюк О. С.</i>	41
НЕОБХОДИМОСТЬ УСТАНОВЛЕНИЯ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ЗА КОРРУПЦИОННЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ <i>Ходос Я. В.</i>	43

НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПРАЦІВНИКІВ <i>Коваленко П. О., Боброва Т. А.</i>	46
ОЦІНКА ЗОВНІШНІХ ТРУДОВИХ МІГРАЦІЙ УКРАЇНИ <i>Морзун Н. М., Політанська В. Е.</i>	48
ГРОМАДСЬКІ СТЫГНЕННЯ ЯК ЗАХІД ВПЛИВУ У ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ <i>Проголюк Л. Ю.</i>	50
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЖІНОК В УКРАЇНІ <i>Самбурська Т. С.</i>	52
СПІВВІДНОШЕННЯ ТРУДОВОГО ПРАВА І ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ <i>Юнаш Р. В.</i>	54

НАПРЯМ 6. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ <i>Лопоха К. В.</i>	57
--	----

НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ТЯГАРЯ НА БІЗНЕС – СПОСІБ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ <i>Коваленко П. О., Боброва Т. А.</i>	60
ПРАВООХОРОННІ ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ <i>Братель С. Г.</i>	62
КУРІННЯ ПОПІОНОВИХ ВИРОБІВ У ЗАБОРОНЕНИХ МІСЦЯХ <i>Войтенко В. В.</i>	63
ПОНЯТТЯ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ <i>Дубровська Д. С.</i>	66
ПРАВОВІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ <i>Левченко В. В.</i>	68
ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РАДІОАКТИВНЕ ЗАБРУДНЕННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ЧИ ІНШОЇ ПРОДУКЦІЇ <i>Навроцька С. О.</i>	70
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА <i>Одінцова В. А.</i>	72
ПІДСТАВИ ТА ПРОЦЕС ЛІКВІДАЦІЇ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ <i>Піляк К. К.</i>	74
ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДОГОВІРНИХ ПРАВ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ <i>Пристауплюк В. Л.</i>	76

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ДОГОВІР: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ <i>Славна А. Ю.</i>	79
ПОНЯТТЯ «МУНІЦИПАЛЬНА ПОСЛУГА» В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ <i>Тамозний О. В.</i>	81
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ І СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СИСТЕМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ <i>Трофименко О. Г.</i>	83
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ <i>Шевченко Є. С.</i>	85
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ, ЩО ДОПУСКАЮТЬСЯ ПРАЦІВНИКАМИ ДАІ <i>Шило В. В.</i>	87

НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВБИВСТВ <i>Бутенко П. В.</i>	90
РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ЗАЙНЯТТЯ ГРАЇВНИМ БІЗНЕСОМ ЯК ЗЛОЧИНУ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Вищівка В. В.</i>	92
ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОТИДІЇ ЗАКОННИЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ <i>Гринишин О. А.</i>	94
ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ АРЕШТУ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ <i>Заводнюк Л. В.</i>	97
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЗАХОДИ З ПІ ПРОТИДІЇ <i>Лупко О. В.</i>	98
ПРОСТИТУЦІЯ: КАРАТИ ЧИ ЛЕГАЛІЗУВАТИ? <i>Найдьон Я. П.</i>	101
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ <i>Сотула О. С.</i>	103
ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 262 КК УКРАЇНИ <i>Чепінова Н. В.</i>	105

НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

СВИДЕТЕЛЬСКИЙ ИММУНИТЕТ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ <i>Ахмединов Ш. М.</i>	108
ТАКТИКА ДОПИТУ ПОТЕРПІЛОГО <i>Бондарев І. В.</i>	110
ФОРМА І ЗМІСТ ОСНОВНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Бортман О. А.</i>	113
КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВБИВСТВ <i>Бутенко П. В.</i>	115
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ТА ЙОГО СТАНОВЛЕННЯ У СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ <i>Добрицова О. С.</i>	117

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ПРОТИДІІ ЯВИЩУ КОРУПЦІІ <i>Кравець Н. О.</i>	120
ВЕРСПОВАННЯ У СТРУКТУРІ ОКРЕМОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ <i>Нагорняк Ю. В.</i>	122
КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВопорушення, передбаченого ст. 259 КК України <i>Попіл О. М.</i>	124
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ «ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ (ОБЦЯНКИ) ТА ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ» <i>Шумейко Д. О.</i>	126

НАПРЯМ 10. СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

РОЛЬ СУДІВ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ У ФУНКЦІОНУВАННІ НАЙВАЖЛИВІШИХ СФЕР СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ <i>Дубас К. С.</i>	130
--	-----

НАПРЯМ 11. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОЛІЗІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН РОЗЛУЧЕННЯ У ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТАХ <i>Бабенко А. О.</i>	134
НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ ТА США: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ <i>Іванова Е. В., Сологуб К. Ю.</i>	137
ПРИНЦИПІ ВЗАЄМНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ ТА ЙОГО СПІВВІДНОШЕННЯ З ІНШИМИ ІНСТИТУТАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА <i>Курач К. С.</i>	139

In particular, under the decision of the Commercial Court of Lviv region dd. 01.26.2015. in case № 914/207/15 the court found that the foreign proceedings liquidator do not have right to open/apply for the opening of bankruptcy proceedings by Ukrainian court (part 1 Art. 122 of the Law on Insolvency). That is to say that beyond previously opened insolvency proceedings by Ukrainian court, under the Law on Insolvency, Ukrainian court has no right and powers to accept the application on recognition of a foreign bankruptcy and on recognition of the foreign proceedings liquidator as well as for further consideration of the proceedings [3].

However, we cannot agree with this court opinion. In issuing the above mentioned decision the court has not taken into account provisions of paragraph. 3, part 1, Art. 119 of the Law on Insolvency, which states that the bankruptcy proceedings related to foreign proceedings referred to in this section, unless otherwise provided by this Law or by an international treaty of Ukraine shall apply under the principle of reciprocity if an application of foreign proceedings liquidator for the recognition of foreign bankruptcy proceedings has been filed, as well as in relation to the judicial assistance and cooperation in respect of foreign insolvency proceedings.

Therefore, the provisions of paragraph 3, part 1 Art. 119 of the Law on Insolvency in contrast to the provisions of paragraph 1, part 1 Art. 119 of the Law on Insolvency provide the possibility of the liquidator from foreign proceedings to recourse with an application for judicial assistance.

LITERATURE

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
2. http://uba.ua/documents/doc/oleksandr_biryukov_sudovyy.pdf
3. <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42444712>.

ЕЛЕМЕНТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ДАВИДОВА Н. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри приватно-правових дисциплін*

*Університет сучасних знань
м. Київ, Україна*

У сфері освітнього права найбільшим понитом користуються такі цивільно-правові конструкції, як юридична особа, підприємницька діяльність, речові права (право власності, право оперативного управління, право господарського відання), договір, цивільно-правова відповідальність.

Основним елементом системи вищої освіти є вищий навчальний заклад (надалі – ВНЗ). Згідно з ст. 1 ЗУ «Про вищу освіту» ВНЗ – освітній, освітньо-науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо-професійні програми вищої освіти за певними освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями, забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково-технічну діяльність. На підставі цього визначення можна виокремити такі ознаки ВНЗ як юридичної особи: 1) організаційна форма – заклад, 2) заснований та діє відповідно до законодавства про освіту, 3) здійснює освітньо-професійну діяльність відповідно до ліцензії, наукову та науково-технічну діяльність.

Заклад визначається як підприємство або частина підприємства, яке самостійно зайняте одним або переважно одним видом діяльності в одному місці розташуванні (географічному районі) та для якого можуть бути одержані достовірні дані по прибутку (Наказ Міністерства

статистики від 25 липня 1994 року № 172 «Про Методичні рекомендації щодо класифікації інституційних секторів економіки України»). Не можна погодитись з тезою про те, що ВНЗ є підприємством. З позицій ЦК, який поділяє юридичні особи за формою створення на товариства, установи та інші форми (ч. 1 ст. 83 ЦК), можна констатувати, що ВНЗ найчастіше є установою (особливо якщо мова йде про державні та комунальні заклади). Установа – організація, в якій для постійного служіння певній цілі засновником (засновниками) призначається майно та визначаються ті органи, які експлуатуватимуть це майно відповідно до його призначення. Установа не має членів, і здійснює свою діяльність відповідно до волі засновника, яка виражена в установчому акті (наприклад, статуті). У формі установ найчастіше діють різні благодійні фонди, навчальні заклади, бібліотеки, музеї, лікарні, неприбуткові організації тощо.

Для установи як організаційно-правової форми юридичної особи характерними є такі ознаки: установчим документом є статут; належить до організацій, не заснованих на членстві; повністю або частково фінансується власником (засновником); належить до групи організацій, на майно якої засновник має право власності, а сама установа має право оперативного управління або господарського відання на майно, що надано засновником або на майно, що отримано в результаті освітньо-наукової діяльності.

Існує думка, що повне визначення ВНЗ, причому незалежно від форми власності, повинно виглядати так: вищий навчальний заклад є освітньо-науковою некомерційною організацією, яка: здійснює свою діяльність у передбачених законодавством про освіту організаційно-правових формах; реалізує програми вищої й, як правило, після вузівської й додаткової професійної освіти, а також інших рівнів освіти на підставі ліцензії, виданої уповноваженим органом державної влади; поєднує науково педагогічні кадри високої кваліфікації; здійснює підготовку навчальних, навчально-методичних і наукових праць; веде науково-дослідну діяльність з фундаментальної і прикладної тематики за своїм профілем; інтегрує навчальний і науковий процеси; бере участь у регіональному, державному й міжнародному освітньому й науковому співтовариствах [1, с. 91]. Визначення ВНЗ в діючому законі увібрало в себе всі наведені ознаки.

Деякі автори розрізняють правовий статус та правове положення НЗ. До правового статусу приватного ВНЗ, виходячи з адміністративно-правової характеристики, включені цілі і завдання; права, обов'язки і гарантії їх реалізації; юридична відповідальність; організаційно-правова форма; наявність державної акредитації; вид навчального закладу [2, с. 13]. До правового положення суб'єкта (юридичної особи) належать такі інститути: порядок створення, установчі документи, структура органів, права та обов'язки (в речових, зобов'язальних відносинах), відповідальність [3, с. 73].

НЗ як юридична особа підлягає державній реєстрації в уповноваженому органі державної влади, порядок якої визначається ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». НЗ вважається створеним з моменту державної реєстрації, тобто з моменту внесення до єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Крім цього діє спеціальний нормативно-правовий акт Постанова КМ України від 5 квітня 1994 р. № 228 «Про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів».

Відзначимо невідповідність між двома нормативними актами. Відповідно до ч. 1 ст. 18 ЗУ «Про освіту», навчальні заклади створюються органами державної виконавчої влади і органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, громадянами відповідно до потреби громадян у мові навчання, соціально-економічних, національних, культурно освітніх потреб у них за наявності необхідної матеріально-технічної, науково-методичної бази, педагогічних кадрів». Водночас, в абзаци другого п. 2 Положення про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів серед засновників навчальних закладів не названо органи місцевого самоврядування – лише «державні органи, кооперативні, громадські організації, підприємства та установи, приватні особи». При цьому п. 4 цього Положення регламентує створення навчальних закладів, заснованих на комунальній власності та прямо передбачає можливість створення загальноосвітніх навчальних закладів виконавчими комітетами місцевих Рад.

Суттєвою зміною у матеріально-технічній базі ВНЗ стала правова підстава, на якій заклад має майно. Згідно з ч. 1 ст. 70 ЗУ «Про вищу освіту» за ВНЗ з метою забезпечення його статутної діяльності засновником (засновниками) закріплюються на основі права господарсь-

кого відання або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно. До цього згідно зі старим ЗУ «Про вищу освіту» державні та комунальні ВНЗ мали майно на праві оперативного управління. Заміну оперативного управління на господарське відання можна оцінити як позитивну зміну, оскільки право господарського відання більше наближено до права власності, ніж право оперативного управління. Україна вже давно рухається в сторону європейського освітнього простору, тому слід запозичувати передовий досвід наших сусідів. Східноєвропейські держави почали реформу вищої освіти з того, що майно надається ВНЗ у власність.

Однією з підстав виникнення права власності у ВНЗ, що прямо прописані в ЗУ «Про вищу освіту» є створення об'єктів права інтелектуальної власності. Згідно з ч. 3 ст. 70 ВНЗ у порядку, визначеному законом, та відповідно до статуту має право... власності на об'єкти права інтелектуальної власності, створені за власні кошти або кошти державного чи місцевих бюджетів (крім випадків, визначених законом). Грошові кошти, що надходять від продажу права на винахід чи корисну модель, на інші результати інтелектуальної діяльності, є джерелом власних доходів ВНЗ. Ці гроші не потрапляють до спеціального фонду у державному казначействі, а ВНЗ самостійно розпоряджається ними.

Цивільно-правовий статус державних та комунальних ВНЗ характеризується подвійним характером. Державний та комунальний ВНЗ, з одного боку, є представником нетоварного сектору економіки – некомерційною установою, а з іншого – товарного, діяльність якого, по суті, повністю можна віднести до підприємницької діяльності [1, с. 92-93]. З однієї сторони такі заклади виробляють суспільне благо – безкоштовну освіту, доступну на рівних засадах для всіх громадян України. Проте, з іншої сторони, державні та комунальні ВНЗ мають власні надходження, отримані від плати за послуги, що надаються згідно з освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю, благодійні внески та гранти відповідно до рішення, прийнятого вченою радою вищого навчального закладу.

Однією з ознак юридичної особи є найменування. НЗ повинен мати власну назву, в якій обов'язково вказується його тип (дитячий садок, школа, ліцей, коледж, інститут, консерваторія, академія, університет тощо) та організаційно-правова форма. Організаційно-правова форма юридичних осіб є видовою характеристикою юридичної особи, в основі виділення якої лежить визначена в законі сукупність пов'язаних між собою ознак (істотних і неістотних), які дають підставу вирізняти одну юридичну особу від іншої у зовнішньому прояві [4, с. 42].

Незважаючи на те, що ЗНЗ та ВНЗ мають на законодавчому рівні однаковий статус юридичної особи, на практиці він втілюється абсолютно по-різному. Нормативно-правовий статус ЗНЗ на сьогодні є не визначеним. Органи управління освітою не надали ЗНЗ статусу реальної юридичної особи, хоча законодавством це передбачено. Фактично ЗНЗ становить собою відокремлений підрозділ іншої юридичної особи – органу управління освітою. Чинownik управління, а не директор, вирішує стратегічно важливі питання, а саме: приймає на роботу педагогічних працівників; визначає, за якою програмою і якими підручниками організовуватиметься навчання; укладає правочини з постачальниками послуг, розподіляє кошти. Для ефективної роботи ЗНЗ потрібна автономія, а вона неможлива без фінансової самостійності [5].

На підставі викладеного можна зробити висновок, що ВНЗ як учасник правовідносин має цивільно-правовий статус юридичної особи, що не тільки закріплений на рівні закону, а й має практичне втілення цього статусу. ВНЗ мають подвійний правовий статус: як некомерційна установа та як підприємство, що займається некомерційною господарською діяльністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Освітнє право : конспект лекцій / [авт. кол.: В. В. Астахов, К. В. Астахова (мол.), О. Л. Войно-Данчишина та ін.] ; за заг. ред. В. В. Астахова ; Нар. укр. акад. ; Міжнар. фонд «Відродження». – Х. : Вид-во НУА, 2011. – 144 с.
2. Рекрут О.А. Административно-правовой статус негосударственных высших учебных заведений в России. Автореф. ...к.ю.н., Саратов, 2004. – 21 с.

3. Кванина В.В. Гражданско-правовое регулирование отношений в сфере высшего профессионального образования: Монография. – М., Готика, 2005. – С. 73 (всего 432 с.)

4. Кучеренко І.М. Організаційно правові форми юридичних осіб приватного права. Дис. д.ю.н. К, 2004. – 468 с.

5. Детально про це див. Давидова Н.О. Правова компетентність керівника навчального закладу: навч. посіб. / Н.О. Давидова. 2-ге вид., доопр. та доповн.– К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. – 148 с.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

ДЮКАР Р. С.

директор, адвокат

Юридична фірма «Примус Інтер Парес»

м. Генічеськ, Херсонська область, Україна

Одним із найважливіших та найпринциповіших елементів судового процесу, зокрема цивільного, є принцип доказування вимог та заперечень сторін судового процесу.

Так, частиною 1 статті 57 Цивільного процесуального кодексу України (далі за текстом – ЦПК України), прийнятого Законом України N1618-IV від 18 березня 2004 року (з наступними змінами), прямо передбачено, що доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи.

Ці дані встановлюються на підставі пояснень сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показань свідків, письмових доказів, речових доказів, зокрема звуко- і відеозаписів, висновків експертів (частина 2 статті 57 ЦПК України).

Таким чином, законодавець чітко передбачив, що розгляд цивільних справ судами є неможливим без дотримання принципу доказування, оскільки тільки докази, передбачені частиною 2 статті 57 ЦПК України, є підставою для задоволення чи відмови у задоволенні позовних вимог позивача.

При цьому, що є більш значущим, частина 1 статті 60 ЦПК України містить вимогу про те, що кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених статтею 61 цього Кодексу, норма якої передбачає підстави звільнення від доказування.

Тобто, у розумінні процесуального закону обов'язок доказування покладається на обидві сторони цивільного процесу: на позивача як на підставу його вимог, та на відповідача як на підставу його заперечень проти позову у випадку такого заперечення.

Аналогічної позиції дотримався Верховний Суд України, який у Постанові Пленуму Верховного Суду України № 5 від 12 червня 2009 року «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду» чітко зазначив: «При з'ясуванні, якими доказами кожна сторона буде обґрунтовувати свої доводи чи заперечення щодо невизнаних обставин, суд повинен виходити з принципу змагальності цивільного процесу, за яким кожна сторона несе обов'язки щодо збирання доказів і доказування тих обставин, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, якщо інше не встановлено процесуальним законом, зокрема статтею 61 ЦПК (1618-15). У деяких випадках тягар доказування регулюється нормами матеріального права. Наприклад, згідно з частиною третьою статті 277 ЦК (435-15) негативна інформація, поширена про особу, вважається недостовірною, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежного».

Отже, як законодавець (Верховна Рада України), так і Верховний Суд України чітко закріпив принцип змагальності сторін, тобто, обов'язок кожної сторони цивільного процесу довести свої доводи, обґрунтування та заперечення належними та допустимими доказами.

**Громадська організація
«Правовий світ»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ:
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ
ПІДГРУНТЯ»**

**8 травня 2015 р.
м. Дніпропетровськ**

Підписано до друку 12.05.2015 р. Формат 60х84/16.
Ум. друк. арк. 8,37. Замовлення № 1205-15. Ціна договірна.
Віддруковано з готового оригінал-макета. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Цифровий друк. Наклад 100 прим.

Контактні дані:

Громадська організація «Правовий світ»
а/с 5738, м. Дніпропетровськ, 49107
www.legalworld.in.ua
E-mail: legalworld.in.ua@gmail.com
+3 80 99 266 43 15